

Кириченко М. О.,
кандидат педагогічних наук,
професор кафедри державної служби і менеджменту освіти,
перший проректор – проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН
України, член-кореспондент Академії наук вищої освіти України
(Київ, Україна), E-mail: kmumo@i.ua

РЕАЛІЗАЦІЯ БУТТЄВОСТІ ЛЮДИНИ В МЕНТАЛЬНОСТІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОГО СОЦІУМУ

***Анотація.** Розкривається сутність ментальності інформаційно-комунікативного соціуму, що впливає на розвиток тієї чи іншої країни, соціуму, особистості. Мета наукового дослідження – концептуалізація реалізації буттєвості людини в ментальності інформаційно-комунікативного соціуму. В статті виявлено сутність ментальності, що впливає на особистість; розглянуто виміри інформаційно-комунікативного соціуму, опосередковані ментальністю того чи іншого народу, країни, особистості – онтологічні, аксіологічні, технологічні; проаналізовано характерологічні особливості людини у просторі мінливого інформаційно-комунікативного простору. Метод – інформаціологічний, що пронизує буттєвість людини та наділяє її рисами інформаціологічної людини. На основі комплексного, системного, структурно-функціонального методів проаналізовано реалізацію буттєвості людини в ментальності інформаційно-комунікативного соціуму. Результат дослідження – особлива увага приділена технологічному виміру розвитку соціуму, що впливає на ефективність впровадження інформаційно-комунікативних технологій в усі сфери життєдіяльності суспільства та індивіда. Висновок – реалізація буттєвості людини в ментальності інформаційно-комунікативного соціуму є більш ефективною у високорозвинутих країнах, які є лідерами в побудові інформаційної інфраструктури та інформаційних систем, націлених на створення інноваційного середовища і реалізації креативності особистості. Доведено, що індивід відповідним чином осмислює закони-максими-норми-концепти даного соціуму і підпорядковує свої думки і поведінські паттерни певним задачам самореалізації особистості в інформаційному соціумі, що базується на інформаційній інфраструктурі та інформаційних системах.*

***Ключові слова:** ментальність, інформаційно-комунікативний соціум, інформаційна культура, онтологічні виміри, аксіологічні виміри, технологічні виміри.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями

Актуальність дослідження буттєвості культури людини в мінливому інформаційно-комунікативному просторі набуває великого значення, так як людина сьогодні формується у штучно створеному віртуальному середовищі, який формує її розірваний і нецілісний образ. Людина, яка втрачає своє «Я», людяність і адекватність, тотожність самій собі, втрачає і свою природу, соціум, переміщуючись в зовсім інший світ – світ віртуальної реальності [1, с. 208–217].

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми, на яку спирається автор

Теорія реалізації буттєвості людини в ментальності інформаційно-комунікативного соціуму майже не розкрита, тому що, на нашу думку, це тема майже інноваційна. Проте ми посилаємося на таких авторів, як В. Андрущенко, Ф. Власенко [1], В. Власюк [2], В. Воронкова [3; 4], О. Кивлюк [6; 7; 8], А. Лазаревич, М. Максименюк [10], В. Мельник [11], В. Нікітенко, В. Пожуєв [12], О. Пунченко [13], С. Савченко [15], О. Соснін [17], які в тій чи іншій мірі зачіпають проблему самореалізації людини у просторі віртуальної реальності.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття. Проблема ситуація.

Частіше всього ментальність асоціюється є тим актопроцесом, в ході якого лю-

дина порівнює свої думки з явищами-процесами наявної дійсності, в результаті чого генерує нові думки, які по своїй суті та структурі мають новаційні матриці знання. Ментальність є процесом опосередкованої гностизації предметів-явищ-процесів наявно-достовірного соціуму, що посилює кількість комунікаційних зв'язків. В результаті осмислення певного типу (виду) інформаційно-комунікативного соціуму, що сформувався на певному історичному відрізку часу, індивід відповідним чином осмислює закони-максими-норми-концепти даного соціуму і підпорядковує свої думки і поведінські паттерни, мотиваційні мульти-структури психіки певним програмам, задачам, цілям самореалізації себе у цьому соціумі [2].

Гіпотеза дослідження – припущення, що людина в мінливому інформаційно-комунікативному соціумі реалізує себе в екзистентності філософської культури, репрезентованої умовами мінливості, достовірність якої буде доведена праксіологічним шляхом виявлення її проблем. Гіпотеза дослідження виконує базальну роль, яка зорієнтована на вивчення інформмоделей мінливого соціуму, які деструктивним чином впливають на особистість. Гіпотеза у даному дослідженні коригує диференційні модуси буттєвості культури, що укорінені в онтологічних, аксіологічних, технологічних умовах буття. Реалізація буттєвості людини в мінливому інформаційно-комунікативному просторі, на нашу думку, буде виявлятися в гностизації інформаційних проблем світу-онтосу-екзистенції [3, с. 13–24].

Мета наукового дослідження – концептуалізація реалізації буттєвості людини в ментальності інформаційно-комунікативного соціуму. Цілі наукового дослідження: 1) виявлення сутності ментальності, що впливає на особистість; 2) аналіз комунікативного соціуму, опосередковані ментальністю того чи іншого народу, країни, особистості – онтологічні, аксіологічні, технологічні; 3) з'ясування характерологічних особливостей людини у просторі мінливого інформаційно-комунікативного простору.

Обговорення проблеми

Ментальність інформаційно-комунікативного соціуму – це репрезентація в актах свідомості чи підсвідомості особистості тих чи інших властивостей об'єкта-предмета зі всією сукупністю мультизв'язків-мультивідношень інформатизації з метою отримати нову гностично-епістемологічну модель пізнання інформаційно-комунікативного соціуму. Ментальність можна розглядати як віддзеркалювання наявності світу-онтосу-буття у матрицях дискурсоосмислення інформаційно-комунікативного соціуму [4, с. 487–492]. Ментальність інформаційно-комунікативного соціуму опосередковується механізмами перцепції, сенсорного апарату індивіда, детермінується актами уявлення, візуалізації, мотивації, минулим досвідом індивіда. Завдяки цим процесам феномени-об'єкти інформаційно-комунікативного соціуму відображаються в нейропсихологічних актах індивіда, що корелюються з мультипроцесами головного мозку, свідомістю і підсвідомістю, актами несвідомого на певних фазах діяльності людини. Ментальність продукується в контексті відчуттів, мультиперцепцій і репрезентацій світу, механізмів пам'яті, уявлення, уваги. Проте неможливо ментальність представляти тільки на рівні елементарної чуттєвості, тому що мислення константно корелюється з лінгвістичними моделями, соціумом, матеріальною природою. Ментальність є інноваційною матрицею пізнання інформаційно-комунікативного соціуму, що есплікується як соціально-генезисно-історичний продукт, тому що так чи інакше репродукція ідей-концептів-думок інваріантно пов'язана з предметно-матеріальною дійсністю суб'єктів і есплікується багаточисленними комунікативними факторами між людьми [5].

Розглянемо виміри інформаційно-комунікативного соціуму, опосередковані ментальністю того чи іншого народу, країни, особистості – онтологічні, аксіологічні, технологічні.

Онтологічні виміри. Буттєвість людини в мінливому інформаційно-комунікативному просторі розкриває кореляцію з усіма процесами, що тяжіють до реалізації людини в культурі. Суб'єктність індивіда зорієнтована до екзистентності-присутності суб'єкта в бутті культури, користуючись мовою М. Гайдеггера. Віртуальність є розвитком інформаційного суспільства, в основі якої матриці, іміджі, парадигми-моделі екзистенції, яка локалізується у просторі гіперреальності. Буття людини у віртуальній реальності характеризується віртуальним споживанням, завдяки якому відбувається самоідентифікація і самореалізація людини в інформаційному просторі [6, с. 225–232]. Онтологічна і буттєва (антропосоціогенез) реальність людини відірвані від об'єктивної реальності і знаходяться у владі симулякрів. Людина, реалізуючись в мінливому інформаційно-комунікативному просторі, покликана осмислювати феномени-явища соціокультурної екзистенції. В мінливому інформаційно-комунікативному просторі буття людини виражається в контексті таких категорій, як віртуальна реальність чи ірреальність в умовах віртуально-онлайнного світу. Одне з перших питань, як виникає на шляху філософського осмислення інформаційно-комунікативного простору, є питання багатоманітності форм і способів інформаційного існування. Кожна людина – незалежно від статусу, віку, здоров'я, статі – розпочинає гру з нульового рівня на однокерованому для всіх ігровому полі згідно одних і тих же правил. Деякі вчені назвали цей феномен «мережевою демократією» «кібержиття», в основі якого людина повинна виявляти свої комунікативні здібності технологічних навичок know-how [7, с. 222–226].

Кіберпростір – це унікальний темпоральний простір, в якому діє «синхронна комунікація», і при умові продовження інтерацій інтрасуб'єктивний час розтягується, в основі якого «зона вільної рефлексії». З часом Інтернет набирає могутності як інструмент пошуку, фільтрації і контактності між окремими людьми та групами, і буде ще ефективнішим [8, с. 192–200]. Це світ соціальних мереж і рольових он-лайнних ігор – простір з величезною кількістю населення. Віртуальний персонаж – це одна з можливостей самореалізації особистості, тому що віртуальний простір розглядається як «спілкування душ». Віртуальна особистість не має матеріального тіла і складається виключно із знаків та дій, яка протидіє «матеріальному світу». Віртуальна особистість виникає згідно волі самого прототипу (матеріального носія індивідуально-психологічних властивостей людини), так і згідно волі людей, що створюють власну інтерпретацію самої особистості і світу [9, с. 46–50].

Віртуальна особистість живе автономно і незалежно від свого автора, народжуючись і знов оживаючи у свідомості інших людей чи продовжуючи існувати в їх пам'яті, поглядах, світогляді, вчинках. У віртуальному просторі формується особливе соціальне середовище, свої закони спілкування і комунікації, специфічні норми взаємодії, своя соціальна ієрархія, в основі якої лежить вплив на протікання комунікації. Віртуальне спілкування – це новий вид спілкування, що не відмінняє, а розширяє можливості спілкування в об'єктивному світі. Інтерактивний світ не є загрозою реальному світу, а лише елементом, що розширяє можливості реального світу у подоланні кордонів, обробки інформації та дій, швидкості та доступності отримання інформації. Все це свідчить про такий тип-парадигму культури інформаційного суспільства, що поглинає людину як суб'єкта і об'єкта цього виду соціуму, що регулюють поведінські патерни у віртуальній реальності [10, с. 266–278]. Одна з можливих теорій С. Джонса осмислення цих феноменів теорія «активних мрій чи марень», постільки віртуальна реальність представляє собою «подорож», в основі якої пропозиція для індивіда йти новим та незвіданими шляхами. Глобальна мережа Інтернет постійно культивує «вибухи інформації», тому людина повинна формувати свою ментальну карту світу, так як сьогодні людина не отримує готової ментальної моделі реальності, тому людина покликана

формувати її сама, підпадаючи у велику кількість ціннісних систем, що складають основу демасифікованого індивіда інформаційного середовища [11, с. 208–217]. Інформаційне суспільство демасифікує свідомість індивіда, формуючи її мозаїчною та дроблячи на безмежну кількість «життєвих світів», формуючи фрагментарними, а не цілісними. Асоціативна свідомість не підпорядковується будь-яким концептуальним схемам, сформованим суспільством, ідеї якої асоціативно пов'язані поміж собою у рамках симулятивного простору. Довіра до Інтернет приводить до знищення свого власного «Я». Мінливий інформаційно-комунікативний простір робить ставку на омасовленого індивіда, «людину натовпу», який руйнує звичну систему цінностей і робить ставку на ігрову модель самореалізації, на споживацтво і відсутність креативності у світі онлайн-культури [12, с. 5–14].

Аксіологічні виміри. Аксіологічні виміри інформаційно-комунікативного простору – це цінності, сформовані індивідом, що есплікуються як феномени смислової індексації, максими соціокультурного розвитку цивілізації, що формують людину як «інформаційно-соціокультурну особистість». Цінності відносяться до конкретно-реального світу, формують світ-онтос людини, допомагають суб'єкту глибоко проникнути у пізнання світу. Цінності можна ототожнювати з об'єктами існуючої реальності, пов'язувати з оціночно-модальними імперативами, що задовольняють потреби індивіда. Їх можна пояснювати як матриці суперіндивідуально-трансцендентної реальності, яка може залежати від цілераціональної діяльності людини. Така культура формує екзистенційний базис особистості, цінності якої імплікуються такими модальностями, як отримання задоволення, формування індивідуальної матрицеzmістовності культури, когнітивно-пізнавальні моделі дискурсоsmислення культур [13, с. 21–30].

Аксіологічні виміри буттєвості людини в ментальності інформаційно-комунікативного соціуму – це цінності буття, які форматує людина сама для себе, перебуваючи в інформаційному просторі у прошуках матриць соціальної взаємодії як суперіндивідуально-трансцендентної рефлексії. Під цінністю експлікується будь-який феномен-фактор, що має кардинальне значення для реалізації буттєвості індивіда та благоприємно позитивну смислову індексацію. Цінність – це та смислова максима, до якої прагне індивід в своєму становленні, що сприяє його формуванню як соціокультурного суб'єкта інформаційного простору, що детермінує екзистенційний базис його особистості. У культурній гностичній цінність є джерелом креативних функцій свідомості, націлених на самоудосконалення і самореалізацію людини, що включає напрямки реалізації особистості в її індивідуально-екзистенційному вираженні. Цінності допомагають індивіду дискурсоsmислити світ-онтос в його культурному значенні, наповнюючи цінностями свій культурний континуум, пов'язуючи його з оціночно-модальними феноменами в аддитивності з цілеструктурністю всіх цінностей. Цінності слід розглядати структурно-матрицеzmістовним об'єктом соціально-філософського аналізу, який можна експлікувати як предмети та психомотиваційні установки, значимі для індивіда, що задовольняють його потреби і слугують розвитку особистості. Слід також визначитися з тими трансформаціями цінностей, які переживає особистість, у сферах індивідуально-емпіричної практики інформаційно-комунікативного соціуму.

Технологічні виміри культури. Інтернет-культура – це культура творців Інтернету, під якою слід розуміти набір ідей, поглядів, норм прикладних програм та систем, що детермінують поведінські паттерни людини. Культура відрізняється від ідеології, психології чи проявів окремої індивідуальності та має сукупний вплив на розвиток інтернет-системи, що представляє собою джерело творення та конфігурації Інтернету, формуючи цінності техномеритократичної культури та її впливу на суспільство в технологічному розумінні. Так, культура віртуальної громади використовує соціальний і технологічний фактор для взаємного ви-

користання технологій, роблячи Інтернет середовищем вибіркової соціальної взаємодії та символічної приналежності. Технології, які передбачають отримання багатоманітного продукту, набули визначення високих технологій. У якості соціокультурних ознак високих технологій слід назвати [14, с. 236–241]: 1) у якості базових, системоутворюючих інформаційні: нано-, біо і когнітивні технології; 2) вони слугують основою ключових бізнес-продуктів і рушієм науково-технічного прогресу, створення нових і удосконалення існуючих технологічних процесів; 3) володіють високою наукоємністю (часткою інтелектуального ресурсу), великою швидкістю упровадження, яка приводить до структурної перебудови економіки та форм організації і управління наукою, виробництвом (бізнесом); 4) базуються на феномені постнеокласичного етапу розвитку науки, яка характеризується інформаційно-синергетичними підходами; 5) змінюють класичну концепцію менеджменту та маркетингу і передбачають створення нових, викликаних новаціями у сфері високих технологій потреб у масового споживача; 6) приводять до значного впливу на культуру, соціум і саму людину, часто незворотних системним змінам соціокультурної реальності; 7) слугують появі проблеми самоідентифікації людини, трансформації соціальних відносин, зміни типів культурної реальності [15, с. 117–126]. Високі технології – це сукупність засобів, способів і методів вирішення практично-орієнтованих проблем, які націлені на задоволення потреб індивідів, виступають пріоритетом розвитку інформаційного суспільства, включають велику частину інтелектуального ресурсу, змінюють соціальну сферу і людину, базуються на інформаційно-комунікативних технологіях [16, с. 268–277].

Таким чином, підведемо підсумки. Онтологічні, аксіологічні та технологічні виміри культури, що формується у мінливому віртуальному середовищі, представляють собою складний соціальний, економічний, культурний феномен, що розвивається як складний динамічний процес, що змінюється у нас на очах [17]. Безперечно, що людина виступає об'єктом і суб'єктом усіх цих процесів, реалізуючи найсучасніші тренди інформаційного суспільства та використовуючи віртуальну реальність для служіння людині як творця і креатора дійсності. Культура віртуальної реальності перебуває у стані свого становлення, що неможливо без використання понять сучасної філософії методології раціональності і прагматизму, високих технологій як проривного сценарію України.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ:

1. Власенко Ф. П. Віртуальна реальність як простір соціалізації індивіда // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб.наук.пр.], Вип. 56, 2014, С. 208–217.
2. Власюк О. С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики. – К.: НІСД. – 2016. – 528 с.
3. Воронкова В. Г., Соснін О. В. Формування інформаційного суспільства в Україні: виклик чи потреба часу? // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб.наук.пр.], № 60, 2015, С. 13–24.
4. Воронкова В. Г., Нікітенко В. О. Сучасна геокультура як соціокультурний феномен культурної глобалізації // Гілея: науковий вісник: [зб. наук. пр.], Вип. 72, 2013, С. 487–492.
5. Воронкова В. Г. Філософія розвитку сучасного суспільства: теоретико-методологічний контекст. Монографія. – Запоріжжя : РВВ ЗДІА, 2012. – 262 с.
6. Кивлюк О. П. Освітня культура інформаційного суспільства в контексті глобалізаційної реальності // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : [зб. наук. пр.], випуск № 67, 2016, С. 225–232.
7. Кивлюк О. П. Моделювання інформаційних процесів в контексті інформатизації суспільства // Гілея : науковий вісник : [зб. наук. пр.], Вип. 80, 2014, С. 222–226.
8. Кивлюк О. П. Глобалізація та інформатизація освіти в предметному полі філософії освіти // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.], Вип. 57, 2014, С. 192–200.
9. Кириченко М. О. Інформатизація як фактор оптимізації ідеології інформаційного суспільства та забезпечення його сталого розвитку // Scientific Journal «ScienceRise :

Pedagogical Education», № 1 (9), 2017, С.46–50.

10. Максименюк М. Ю., Нікітенко В. О. Інформаційно-комунікативне суспільство як різновид складної соціальної системи і взаємодії // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : [зб.наук.пр.], Випуск № 66, 2016, С. 266–278.

11. Мельник В. В. Формування концепції інформаційного менеджменту: сутність, задачі, основні напрями розвитку // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : [зб. наук. пр.], Випуск № 56, 2014, С. 208–217.

12. Пожуєв В. І. Глобальне інформаційне суспільство як новий соціальний та економічний феномен ХХІ століття // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії, Вип.52, 2013, С. 5–14.

13. Пунченко О. П., Лазаревич А. А. Інформатизація як засіб репрезентації інформаційних ресурсів суспільства // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : [зб. наук. пр.], Вип.63, 2015, С. 21–30.

14. Савченко С. В. Концепції «суспільства знань» як стратегічного ресурсу держави у гуманітарно-науковому дискурсі // Гілея: науковий вісник : [зб. наук. пр.], Вип. 91, 2015, С. 236–241.

15. Савченко С. В. Взаємодія культури і освіти в умовах інформаційного суспільства та культурної глобалізації: соціально - філософський вимір // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії, Вип. 59, 2014, С. 117–126.

16. Сидоренко С. В. Формування концепції глобального громадянського суспільства в сучасних умовах: теоретико-методологічні виміри // Гілея. Історичні науки. Філософські науки. Політичні науки : наук. вісник : зб. наук. праць, Вип. 65, № 10, 2012, С. 268–277.

17. Соснін О. В. Проблеми державного управління системою національних інформаційних ресурсів з наукового потенціалу України : [монографія]. – К. : Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – 2003. – 572 с.

REFERENCES:

1. Vlasenko F. P. Virtualna realnist yak prostir sotsializatsii indyvuda [Virtual reality as a space of socialization of the individual] // Humanitarnyi visnyk Zaporizkoi derzhavnoi inzhenernoi akademii: [zb.nauk.pr.], Vyp. 56, 2014, S. 208–217.

2. Vlasniuk O. S. Natsionalna bezpeka Ukrainy: evoliutsiia problem vnutrishnoi polityky [National security of Ukraine: evolution of domestic policy]. – K.: NISD. – 2016. – 528 s.

3. Voronkova V. H., Sosnin O. V. Formuvannia informatsiinoho suspilstva v Ukraini: vyklyk chy potreba chasu? [Formation of informational society in Ukraine: challenge or need time?] // Humanitarnyi visnyk Zaporizkoi derzhavnoi inzhenernoi akademii: [zb.nauk.pr.], № 60, 2015, S. 13–24.

4. Voronkova V. H., Nikitenko V. O. Suchasna heokultura yak sotsiokulturnyi fenomen kulturnoi hlobalizatsii [Modern geoculture as a sociocultural phenomenon of cultural globalization] // Hileia: naukovyi visnyk: [zb. nauk. pr.], Vyp. 72, 2013, S. 487–492.

5. Voronkova V. H. Filosofii rozvytku suchasnoho suspilstva: teoretyko-metodolohichni kontekst. Monohrafiia [Philosophy of the development of modern society: theoretical and methodological context]. – Zaporizhzhia : RVV ZDIA, 2012. – 262 s.

6. Kyvliuk O. P. Osvitnia kultura informatsiinoho suspilstva v konteksti hlobalizatsiinoi realnosti [Educational culture of the information society in the context of the globalization of reality] // Humanitarnyi visnyk Zaporizkoi derzhavnoi inzhenernoi akademii : [zb. nauk. pr.], vypusk № 67, 2016, S. 225–232.

7. Kyvliuk O. P. Modeliuvannia informatsiinykh protsesiv v konteksti informatyzatsii suspilstva [Simulation of information processes in the context of the information society] // Hileia : naukovyi visnyk : [zb. nauk. pr.], Vyp.80, 2014, S. 222–226.

8. Kyvliuk O. P. Hlobalizatsiia ta informatyzatsiia osvity v predmetnomu poli filosofii osvity [Globalization and Informatization of education in the subject field of philosophy of education] // Humanitarnyi visnyk Zaporizkoi derzhavnoi inzhenernoi akademii: [zb. nauk. pr.], Vyp. 57, 2014, S. 192–200.

9. Kyrychenko M. O. Informatyzatsiia yak faktor optymizatsii ideolohii informatsiinoho suspilstva ta zabezpechennia yoho staloho rozvytku [Informatization as a factor of optimization of the ideology of the information society and ensuring its sustainable development] // Scientific Journal «ScienceRise : Pedagogical Education», № 1 (9), 2017, S.46–50.

10. Maksymeniuk M. Yu., Nikitenko V. O. Informatsiino-komunikatyvne suspilstvo yak riznovyd skladnoi sotsialnoi systemy i vzaemodii [Information and communication society as a

kind of complex social systems and interactions] // Humanitarnyi visnyk Zaporizkoi derzhavnoi inzhenernoi akademii : [zb.nauk.pr.], Vypusk № 66, 2016, S. 266–278.

11. Melnyk V. V. Formuvannia kontseptsii informatsiinoho menedzhmentu: сутnist, zadachi, osnovni napriamy rozvytku [Formation of the concept of information management: essence, objectives, main directions of development] // Humanitarnyi visnyk Zaporizkoi derzhavnoi inzhenernoi akademii : [zb. nauk. pr.], Vypusk № 56, 2014, S. 208–217.

12. Pozhuiev V. I. Hlobalne informatsiine suspilstvo yak novyi sotsialnyi ta ekonomichnyi fenomen XXI stolittia [Global information society as a new social and economic phenomenon of the twenty-first century] // Humanitarnyi visnyk Zaporizkoi derzhavnoi inzhenernoi akademii, Vyp. 52, 2013, S. 5–14.

13. Puchenko O. P., Lazarevych A. A. Informatyzatsiia yak zasib reprezentatsii informatsiinykh resursiv suspilstva [Information as a means of representation of information resources companies] // Humanitarnyi visnyk Zaporizkoi derzhavnoi inzhenernoi akademii : [zb. nauk. pr.], Vyp. 63, 2015, S. 21–30.

14. Savchenko S. V. Kontseptsii «suspilstva znan» yak stratehichnoho resursu derzhavy u humanitarno-naukovomu dyskursi [The Concept «knowledge society» as a strategic resource of the state in humanitarian and scientific discourse] // Hileia: naukovyi visnyk : [zb. nauk. pr.], Vyp. 91, 2015, S. 236–241.

15. Savchenko S. V. Vzaiemodiiia kultury i osvity v umovakh informatsiinoho suspilstva ta kulturnoi hlobalizatsii: sotsialno-filosofskyi vymir [The Interaction of culture and education in the information society and cultural globalization: social - philosophical dimension] // Humanitarnyi visnyk Zaporizkoi derzhavnoi inzhenernoi akademii, Vyp. 59, 2014, S. 117–126.

16. Sydorenko S. V. Formuvannia kontseptsii hlobalnoho hromadianskoho suspilstva v suchasnykh umovakh: teoretyko-metodolohichni vymiry [Formation of the concept of global civil society in modern conditions: theoretical and methodological dimensions] // Hileia. Istorychni nauky. Filosofski nauky. Politychni nauky : nauk. visnyk : zb. nauk. prats, Vyp. 65, № 10, 2012, S. 268–277.

17. Sosnin O. V. Problemy derzhavnoho upravlinnia systemoiu natsionalnykh informatsiinykh resursiv z naukovoho potentsialu Ukrainy [Problems of state management of the national system of information resources of scientific potential of Ukraine :] : [monohrafiia]. – K. : Instytut derzhavy i prava im. V. M. Koretskoho NAN Ukrainy. – 2003. – 572 s.

Кириченко Н. А., кандидат педагогических наук, профессор кафедры государственной службы и менеджмента образования, первый проректор-проректор с научно-педагогической и учебной работы ГВУЗ «Университет менеджмента образования» НАПН Украины, член-корреспондент Академии наук высшего образования (Киев, Украина) E-mail: kmuto@i.ua

Реализация бытийственности человека в ментальности информационно-коммуникативного социума.

Аннотация. Раскрывается сущность ментальности информационно-коммуникативного социума, которая влияет на развитие той или иной страны, социума, личности. Цель научного исследования – концептуализация реализации бытийственности человека в ментальности информационно-коммуникативного социума. В статье выявлена сущность ментальности, которая влияет на личность; рассмотрены измерения информационно-коммуникативного социума, опосредованные ментальностью того или другого народа, страны, личности – онтологические, аксиологические, технологические; проанализированы характерологические особенности человека в прострастве изменчивого информационно-коммуникативного пространства. Метод – информациологический, который пронизывает бытийственность человека и наделяет его чертами информациологического человека. На основе комплексного, системного, структурно-функционального методов проанализирована реализация человека в ментальности информационно-коммуникативного социума. Результат исследования – особое внимание уделено исследованию технологического измерения социума, которое влияет на эффективность внедрения информационно-коммуникативных технологий во все сферы жизнедеятельности общества и человека. Вывод – реализация бытийственности человека в ментальности информационно-коммуникативного социума есть более эффективной в высокоразвитых странах, которые есть лидерами в строительстве информационной инфраструктуры и информационных систем, нацеленных на создание инновационной среды и реализации

креативности личности. Аргументировано, что человек соответствующим образом осмысливает законы-максимы-нормы-концепты данного социума и подчиняет свои мысли и поведенческие паттерны определенным задачам самореализации личности в информационном социуме, который базируется на информационной инфраструктуре и информационных системах.

Ключевые слова: ментальность, інформаційно-комунікативний соціум, інформаційна культура, онтологічні вимірювання, аксіологічні вимірювання, технологічні вимірювання.

Kyrychenko M., PhD in pedagogical science, Professor of the Department of public service and education management, first Pro-rector - Pro-rector from scientifically-pedagogical and educational work of SHEE «University education management» NAPS of Ukraine, member of correspondent Academy of higher education (Kiev, Ukraine), E-mail: kmumo@i.ua

Implementation of human beingness in the informational and communicative society mentality.

Abstract. This paper analyses the mentality of informational and communicative society and its relation to the influence on development of a country, society and personality. The conceptualization of the human beingness realization in the informational and communicative society mentality is the aim of scientific research. The essence of mentality that affects a personality reveals in the article; considered the ontological, axiological and technological measurements of informational and communicative society, which mediated by mentality of people, countries and individuals; characteristic features of a person in the changing informational and communicative space are analyzed.

The method is an informaciological type, that permeates the human beingness and gives the person an informaciological features. On the basis of complex, systemic, structural and functional methods, implementation of human beingness in the informational and communicative society mentality is analyzed. The ontological, axiological and technological measurements of the society's mentality are revealed and their characteristics are described. The result of the study is the consideration the technological measurement of society development, which influences to the effectiveness of information and communication technologies implementation in all spheres of society and the individual life. Conclusion - an implementation of human beingness in the informational and communicative society mentality is more effective in highly developed countries, (leaders in the information infrastructure and information system building), creating an innovative environment and individual creativity implementing. Finally, future research is discussed that an individual comprehends the laws-maxims-norms-concepts of given society appropriately and submits the thoughts and behavioral patterns to certain tasks of individual self-realization in the informational society based on information infrastructure and information systems.

Keywords: mentality, informational and communicative society, informational culture, ontological measurements, axiological measurements, technological measurements, informational infrastructure, informational systems.

УДК 17.026.2+17.036+172.12

Маслікова І. І.,

кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри етики, естетики та культурології
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(Київ, Україна), E-mail: i.i.maslikova@gmail.com

ЕТИКА ПРАВ В ОБГРУНТУВАННІ НЕГАТИВНИХ ОБОВ'ЯЗКІВ НЕ ЗАВДАННЯ ШКОДИ

Анотація. В статті окреслюється логіка сучасної негативної деонтології, що виникла на ґрунті етики прав та яка визначає в якості пріоритетних до виконання негативні обов'язки не завдання шкоди. Крізь призму сучасних дискусій між представниками етичного консеквенціалізму та деонтологічної етики демонструється складність оцінки комплексних індивідуальних та колективних дій на предмет їхньої спроможності